

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo
Kultūros komitetui

2024-01-30 Nr. S-29

Švietimo ir mokslo komitetui

Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties
komisijai

DĖL SIŪLYMO PASKELBTI 2025 METUS ATMINTINAIŠ LIETUVIŲ LIAUDIES DAIŪ METAIŠ

Etninės kultūros globos taryba 2024 m. sausio 16 d. posėdyje nutarė Lietuvos Respublikos Seimui siūlyti 2025-uosius paskelbti atmintinaiš Lietuvių liaudies dainų metaiš.

2025 m. sukanka 200 metų nuo pirmojo lietuvių liaudies dainų rinkinio paskelbimo: Karaliaučiaus universiteto profesorius Liudvikas Rėza kartu su talkininkaiš sudarė rinkinį „Dainos, oder Littauische Volkslieder“ (jį sudaro 85 lietuvių liaudies dainos su vertimaiš į vokiečių kalbą, 7 dainų melodijos, komentarai), kuri, papildę savo straipsniu „Lietuvių liaudies dainų tyrinėjimai“, išleido 1825 metaiš. Ši data laikoma lietuvių folkloristikos pradžia, o L. Rėza – lietuvių dainotyros ir viso tautosakos mokslo pradininku. Pasirodžius L. Rėzos rinkiniui, kilo susidomėjimas lietuvių dainomiš, būta daug recenzijų ir anotacijų, tarp kurių autorių buvo ir vokiečių literatūros klasikas Johanas Volfgangas fon Gėtė (*Johann Wolfgang von Goethe*) bei garsus vokiečių tautosakininkas Jakobas Grimaiš (*Jacob Grimm*). L. Rėzos išleistas dainų rinkinys padarė didžiulę įtaką visiems vėlesniems lietuvių liaudies dainų rinkėjams ir leidėjams: XIX a. lietuvių liaudies dainas ėmė rinkti ir kiti, jaš savo rinkiniuose paskelbė Simonas Stanevičius (1829, 1833), Simonas Daukantaiš (1846), Antanas ir Jonas Juškoiš (1880). Šių šviesuolių pastangomiš parengtuose dainų leidiniuose buvo paskelbta iš viso net keli tūkstančiai dainų.

Tiek šiuose, tiek vėliau paskelbtuose leidiniuose surinktoiš lietuvių liaudies dainoiš pasižymi didžiule įvairove ir gausa, liudija ypatingą lietuvių tautos polinkį dainuoti, gebėjimą dainomiš palaikyti bendrystę, atitolinti negandaiš, lengvinti kasdienybę. Per porą šimtmečių įsitvirtino Lietuvos kaip *dainų krašto* įvaizdis. Neveltui visi didieji tautos žadintojai vienaip ar kitaip atkreipė dėmesį į dainų, bendro dainavimo svarbą lietuviui savimonei (pavyzdžiui, Mikalojus Konstantinas Čiurlionis rašė: „Dainos – tai pirmutinė Lietuvos dailė, kurią pasigamino patys iš savęš joiš sūnūs“).

Lietuva garsėja ypač gausiaiš liaudies dainų archyvaiš, neretai lenkiančiaiš kitose šalyse sukauptuš dainuojamojo folkloro fondus. Šiandien daugiausia lietuvių liaudies dainų sukaupta

Lietuvių literatūros ir tautosakos institute esančiame Lietuvių tautosakos archyve. Jame saugomuose fonduose – šimtai tūkstančių dainų, ir šie fondai nepaliaujamai pildomi iki šiol. Lietuvių tautosakos archyvas buvo įkurtas 1935 m., tad 2025-aisiais minėsime šio archyvo 90-metį.

Remdamiesi tuo, kad 2025 metais sukanka gražios sukaktys (200 metų nuo pirmojo lietuvių liaudies dainų rinkinio ir tyrinėjimo paskelbimo, 90 metų – nuo Lietuvių tautosakos archyvo įkūrimo), siekdami aktualizuoti lietuvių liaudies dainų reikšmę Lietuvai bei tęsti jų tradicijas visuomenėje, siūlome Seimo Kultūros komitetui bei Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijai inicijuoti 2025-ųjų paskelbimą atmintiniais Lietuvių liaudies dainų metais.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė